

MINISTERSTWO
**ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Wspólna Polityka Rolna na lata 2021 – 2027 a rozwój obszarów wiejskich oraz inicjatywy LEADER

***Seminarium dla kierowników Działów Rozwoju Obszarów Wiejskich w ośrodkach doradztwa rolniczego
transmisja on-line z wykorzystaniem aplikacji MS Teams***

Joanna Gierulska

Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

19 listopada 2020 r.

- Aktualny stan prac nad pakietem legislacyjnym WPR
 - przepisy przejściowe
 - Wspólne Ramy Finansowe 2021 -2027 (WRF)
 - Europejski Instrument Odbudowy (EIO)
- Środki finansowe
- Pakiet Legislacyjny WPR po 2020 r.
- Stan prac nad przygotowaniem Planu Strategicznego WPR na lata 2021-2027
- Kluczowe obszary wsparcia
- Przyszłość LEADER

- Do 4 listopada 2020 roku** odbyło się 5 trilogów w ramach których Rada UE, Parlament Europejski i KE uzgodniły przepisy przejściowe (common understanding).

- Uzgodnienie dotyczy:
 - Art. 1 – długość okresu przejściowego ustalono **do 31 grudnia 2022 roku**;
 - Art. 1 – automatyczne **wydłużenie programów rozwoju obszarów wiejskich** na lata 2014-2020 **o 2 lata**;
 - Nowy Art. 3 dotyczący włączenia środków Europejskiego Instrumentu Odbudowy do budżetu EFRROW w okresie przejściowym – **wykorzystanie alokacji z roku 2021 i 2022 na zasadach określonych w rozporządzeniu 1305/2013**;

- Prezydencja niemiecka przewiduje zakończenie prac nad przepisami przejściowymi rozporządzenia **na przełomie listopada i grudnia 2020 roku**.

- ❑ **Uzgodniony budżet WPR** na poziomie UE podniesiony do **344,444 mld euro** (o prawie 12,2 mld euro więcej niż proponowała pierwotnie KE) – w cenach stałych;
- ❑ **Wydatki na II filar** – alokacja na poziomie UE zwiększona do **77,850 mld euro** (o 7,8 mld euro więcej niż pierwotna propozycja KE) – w cenach stałych;
- ❑ **Poziom wydatków WPR ukierunkowany na klimat – 40%**, zgodnie z pierwotną propozycją KE, ale zwiększony poziom ogólnego ukierunkowania wydatków całego WRF na rzecz klimatu z 25 do 30%;
- ❑ **Transfer między filarami** – generalna zasada do 25% kopert w obie strony (KE proponowała 15%); w drodze wyjątku do 30% transferu środków z II filara na płatności bezpośrednie dla p.cz. mających płatności bezpośrednie poniżej 90% średniej UE (na wcześniejszych etapach negocjacji proponowano 25%, jak w obecnym okresie programowania).

- ❑ **7,5 mld euro dla II filara WPR** w ramach EIO
(w pierwotnej propozycji KE z maja 2020 roku proponowano 15 mld euro);
 - **udział Polski** na poziomie **niespełna 1 mld euro**;
środki na cele związane z odbudową gospodarki po COVID-19 i na przygotowanie do zielonej i cyfrowej transformacji w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich;
 - **ring-fencing środowiskowo-klimatyczny 40%**;

- ❑ Zgodnie z projektem rozporządzenia OMNIBUS w **Art.84a rozporządzenia w sprawie planów strategicznych WPR**:
 - **budżet EIO** zasila budżet roku **2022**;
 - **kontraktacja środków z EIO do 2023 roku**;
 - **wydatkowanie do 2026 r.** zgodnie z WRF
(co oznaczać może programowanie wydatków poprzez PROW 2014-2020 oraz Plan Strategiczny WPR).

Założenia budżetowe (ceny bieżące)

- Płatności bezpośrednie - **270,044 mld EUR**, w tym dla PL ok **21,6 mld EUR**;
- II filar - **87,441 mld EUR**, w tym dla PL ok **9,5 mld EUR**;
- EIO** w II filarze - **8,199 mld EUR***, w tym dla PL ok **1,0 mld EUR**;
- ring-fencing klimatyczny - **40%** budżetu WPR;
- ring-fencing środowiskowy - **30%** budżetu II filaru;
- ring-fencing na ekoschematy - **20%** budżetu WPR;
- LEADER ring-fencing - **5%** budżetu II filaru;
- możliwość przesunięcia środków z I do II filaru do **30%**.

* Zgodnie z ustaleniami kompromisu z lipca 2020 r. kwota dla lat 2022-2023. Trwają negocjacje, aby środki wydatkować w latach 2021-2022; wówczas kwota w cenach bieżących wyniesie 8,070 mld EUR dla UE.

- ❑ W dniach **19 - 20 października br.** Rada ds. Rolnych uzgodniła podejście ogólne w zakresie Pakietu Legislacyjnego WPR po 2020 roku. Kluczowe elementy w zakresie przyjętego kompromisu:
 - **uelastycznienie** sposobu planowania i **rozliczania realizacji celów** szczegółowych WPR (*wskaźniki produktu i rezultatu*);
 - **uelastycznienie** przepisów dotyczących **warunkowości** (*m.in. uwzględnienie specyfiki małych gospodarstw – zwolnienie z niektórych wymogów, uproszczony system kontroli*);
 - **wyższy limit wydatków** na płatności związane z produkcją (**15%, jak obecnie, a nie 12% jak proponowała KE**);
 - **dodatkowy ring-fencing** na ekoschematy – **20% alokacji** Planu Strategicznego WPR;
 - wprowadzono **regiony przejściowe** - maksymalny poziom współfinansowania UE **60%**;
 - **rozszerzenie zakresu kosztów kwalifikowalnych** w interwencjach inwestycyjnych (*m.in. zakup gruntów, zakup stada podstawowego, dla ras chronionych zmienione warunki inwestowania w nawodnienia*).

- ❑ W dniu **10 listopada 2020 roku** odbył się pierwszy trilog pomiędzy Radą, Parlamentem i Komisją Europejską;
 - uzgodniono **bloki negocjacyjne** oraz **liczbę i harmonogram trilogów** dla trzech projektów rozporządzeń;
 - przewiduje się, że proces uzgodnień w ramach trilogów zakończy się **w I kwartale 2021 roku** (*pod przewodnictwem Prezydencji Portugalskiej*).

Stan prac nad przygotowaniem Planu Strategicznego WPR

❑ Diagnoza sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce

(wg wskaźników kontekstu)

- dokument po konsultacjach z KE oraz Zespołem wspierającym Ministra,
- poprawiona wersja zostanie przekazana ewaluatorowi oceny ex- ante Planu Strategicznego WPR;

❑ Analizy SWOT dla 9 celów szczegółowych i celu przekrojowego

- **9 projektów analiz SWOT** dla celów szczegółowych po konsultacjach z KE oraz Zespołem,
- zestaw uzupełniony o analizę dla 10 celu przekrojowego,
- wszystkie dokumenty poprawione, w listopadzie br. zostaną przekazane ewaluatorowi oceny ex- ante Planu.

☐ Identyfikacja Potrzeb

- projekt opracowany, przekazany służbom KE w kwietniu 2020 r.,
- ponowny przegląd na poziomie departamentów MRiRW pod kątem zmian wprowadzonych w analizach SWOT lipiec-październik 2020 r.,
- poprawiona wersja w listopadzie 2020 r. zostanie przekazana ewaluatorowi oceny ex- ante Planu Strategicznego WPR.

☐ Priorytetyzacja Potrzeb

- opracowano metodę priorytetyzacji potrzeb przy udziale ekspertów z IERiGŻ oraz przedstawicieli ewaluatora ex-ante;
- wrzesień/październik 2020 r. – dokonana priorytetyzacja potrzeb przez ekspertów MRiRW;
- listopad 2020 r. - potrzeby przekazane członkom Zespołu wspierającego Ministra oraz ewaluatorowi oceny ex- ante Planu.

❑ Propozycje interwencji, strategia interwencji

- prace nad projektami interwencji, które obejmowały m.in. prace w grupach roboczych i tematycznych z udziałem partnerów zewnętrznych, listopad 2019 r.- kwiecień 2020 r.;
- ponowny przegląd i uzupełnienie informacji o interwencjach w związku ze zmianami w analizach SWOT, regionalizacja - wrzesień/listopad 2020 r.
- od marca do września 2020 r. odbyło się 25 spotkań konsultacyjnych w formie on-line lub mieszanej;

❑ Ocena ex ante Planu Strategicznego WPR

wykonawca oceny Konsorcjum w składzie:

- Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa – PAN,
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB,
- Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
- Ecorys Polska sp. z o.o.

□ Opracowanie Planu Strategicznego WPR

- **Zarys Planu Strategicznego WPR – styczeń 2020 r.** (dokument wewnętrzny);
- **1 wersja Planu Strategicznego WPR - grudzień 2020 r.;**
- **konsultacje publiczne 1 wersji Planu Strategicznego WPR –** poprzez stronę internetową;
- **przygotowanie Planu Strategicznego WPR** uwzględniającego wyniki konsultacji **(2 wersja) – marzec/kwiecień 2021 r.**
- **Plan Strategiczny WPR** po konsultacji SOOS **(wersja pełna) – drugi/trzeci kwartał 2021 r.**
- oficjalne wysłanie Planu Strategicznego WPR do KE – **trzeci kwartał 2021 r.**
- negocjacje z KE – **2021/2022 r.**

Kluczowe Obszary Wsparcia Planu Strategicznego WPR

DOCHODOWE ROLNICTWO

Konkurencyjność

Innowacyjność, automatyzacja, cyfryzacja, robotyzacja, przetwórstwo, jakość produktów, skracanie łańcucha dostaw, wzrost efektywności czynników produkcji w sposób zrównoważony. Wymiana pokoleniowa, dostęp do ziemi i kapitału.

Wsparcie dochodów rolniczych

Wsparcie bezpośrednie, wsparcie dla obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wsparcie związane z produkcją oraz rozwój działalności okołorolniczej

Kooperacja

Współpraca między rolnikami, powiązania z innymi uczestnikami łańcucha żywnościowego

Zarządzanie ryzykiem

Łagodzenie skutków wystąpienia ryzyk produkcyjnych i rynkowych
Udoskonalenie i upowszechnienie instrumentów zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych.

OCHRONA ŚRODOWISKA I KLIMATU

Reagowanie na zmiany klimatu

Poprawa dostępności wody (różne formy retencji, nawodnienia), zmniejszenie emisji GHG i amoniaku (w zakresie efektywności energetycznej, OZE, produkcji zwierzęcej, nawożenia, agrotechniki) oraz ograniczanie skutków zjawisk klimatycznych, katastrof.

Ochrona zasobów naturalnych

woda, gleba, powietrze i bioróżnorodność poprzez stosowanie korzystnych dla środowiska praktyk, inwestycji i wzmocnienie wiedzy.

Budowanie świadomości rolników

Racjonalne wykorzystanie zasobów, ochrona klimatu i bioróżnorodności.

BEZPIECZNA ŻYWNOŚĆ – ZDROWY KONSUMENT

Zrównoważone stosowanie antybiotyków, nawozów i pestycydów

Promocja oraz wsparcie integrowanej ochrony roślin, podwyższonych standardów produkcji w zakresie stosowania środków ochrony roślin, antybiotyków, nawozów i dobrostanu zwierząt

Krajowe pasze

Krajowe zasoby genetyczne roślin.
Technologie produkcji pasz i rozwój rynku

Budowanie świadomości konsumentów

Promocja rolnictwa ekologicznego i innych systemów jakości żywności i informowanie o produktach (etykietowanie), o marnowaniu żywności oraz skracanie łańcucha dostaw.

ŻYWOTNE OBSZARY WIEJSKIE

Aktywizacja społeczna i ekonomiczna mieszkańców

pomoc w aktywizacji osób z grup defaworyzowanych, zmarginalizowanych, wykluczonych społecznie.

Inteligentne wsie

Rozwój przedsiębiorczości

Miejsca pracy rozwój usług na rzecz rolnictwa

Rolnictwo społeczne (turystyka wiejska, zagrody edukacyjne, gospodarstwa opiekuńcze).

WYMIANA WIEDZY I INNOWACJI

- ❑ **kontynuacja podejścia co do obszaru wdrażania LEADER/RLKS** – *cały kraj z wyłączeniem miast o liczbie ludności przekraczającej 20 tys.;*
- ❑ **forma prawna** – stowarzyszenie tzw. „specjalne”;
- ❑ **jedna gmina** tylko w jednej LGD;
- ❑ **cele interwencji:**
 - budowanie tożsamości lokalnej na bazie realizacji projektów opartych na lokalnych zasobach naturalnych lub kulturowych;
 - tworzenie i rozwój przedsiębiorczości, w tym ekonomii społecznej;
 - poszukiwanie sposobów dostarczania usług (*nie tylko usługi podstawowe*) dla lokalnych społeczności;
 - przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, w tym przez zastosowanie odnawialnych źródeł energii;
 - w tym przez wykorzystanie rozwiązań cyfrowych (*m. in. poprzez wdrażanie koncepcji Smart Villages*).
- ❑ **podstawowy wskaźnik rezultatu:**
 - R.e** Pokrycie obszaru podejściem LEADER (*Liczba ludności wiejskiej objętej strategiami rozwoju lokalnego*)

- ❑ **skoordynowany wybór LSR** (*te same kryteria i terminy*);
- ❑ komisje w składzie posiadają odpowiednio przedstawicieli instytucji wdrażających i zarządzających z programów finansowanych z różnych funduszy, które mogą być wdrażane w ramach RLKS **w danym województwie** oraz ekspertów posiadających wiedzę i doświadczenie w zakresie podejścia LEADER/RLKS;
- ❑ **dbałość o jakość LSR** – wybór LSR przy zastosowaniu trybu negocjacyjnego mającego na celu zapewnienie wysokiej jakości każdej wybranej LSR - w ramach tego trybu przewiduje się korektę projektu LSR złożonego w ramach konkursu;
- ❑ **Lokalna Strategia Rozwoju** – krótki dokument skierowany do społeczności lokalnej;
- ❑ **zakres wsparcia** - szeroka gama możliwości, lecz LGD wybierają do wdrożenia tylko priorytetowe zakresy wynikające z diagnozy obszaru objętego LSR;
- ❑ **otwarcie na wielofunduszowość**, jednak decyzja w tym zakresie leży po stronie SW i poszczególnych LGD.

- określenie funduszu wiodącego** - proponuje się EFRROW dla wszystkich LGD z komponentem wiejskim (*ustanowienie funduszu wiodącego oznacza przyjęcie zasad kwalifikowalności tego funduszu, a nie finansowanie z tego funduszu*);
- szerokie zastosowanie kosztów uproszczonych**;
- wspólna legislacja** (*ustawa RLKS*);
- jak największe **uspójnienie formularza wniosku i procedur** (*uwzględniając potrzeby monitorowania i sprawozdawania instytucji zarządzających programów wszystkich funduszy*);
- jak największe **uspójnienie systemu informatycznego** do obsługi.

- prace nad tymi elementami mogą zostać podjęte jeśli SW zaplanują wdrażanie RLKS ze środków RPO w pełnej formule.

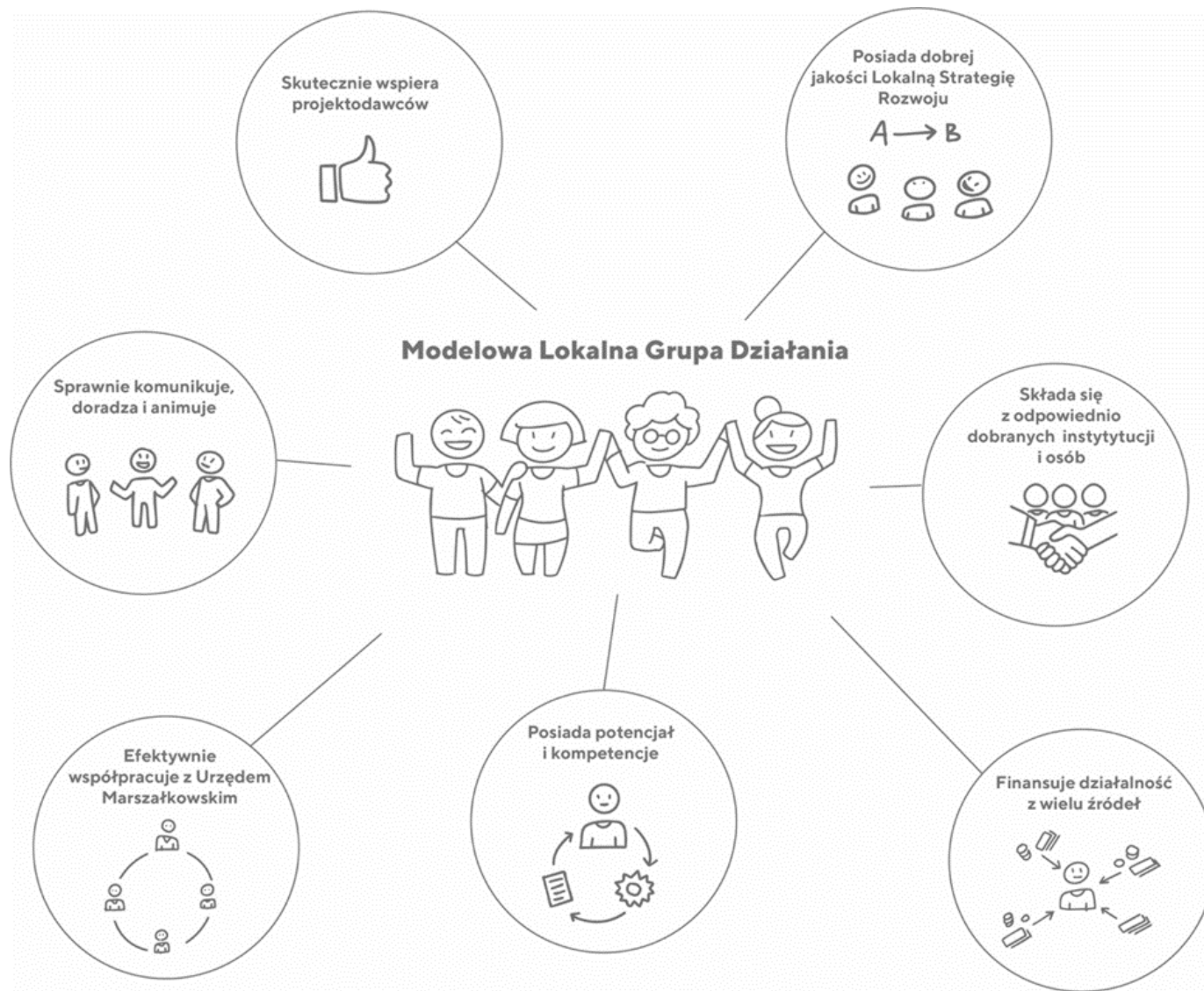

□ najważniejsze rekomendacje:

- **Lokalna Strategia Rozwoju** – krótki dokument skierowany do społeczności lokalnej, wnioskodawców;
- **szeroka paleta obszarów interwencji** do wyboru, ale specjalizacja na poziomie LSR;
- **ilość środków na LSR** to określony % środków rozdzielany wg obiektywnego kryterium (*np. liczba mieszkańców*), reszta podlega negocjacjom (*rodzaj działań, potrzeby regionu, dotychczasowe efekty*);
- **wyznaczenie jednego funduszu wiodącego** nie tylko w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji;
- **uspójnienie** procedur, wskaźników, wypracowanie zintegrowanej formuły ubiegania się o środki;
- opracowanie **wspólnego** dla wszystkich funduszy **systemu informatycznego** do obsługi aplikowania i monitorowania wniosków, *analogicznie do systemów stworzonych w ramach Polityki Spójności (?)*;
- **możliwość rozliczania** przez LGD projektów grantowych **na niewielkie kwoty** (*np. do 10-20 tys. zł.*), rozliczane po rezultatach.

LEADER i RLKS

□ Minimalne i maksymalne alokacje finansowe (art. 86 ust. 1)

- co najmniej **5 %** określonego w załączniku IX **całkowitego wkładu EFRROW** w plan strategiczny WPR **rezerwuje się na LEADER...**
zwany w art. 25 rozporządzenia (UE) [w sprawie wspólnych przepisów] **rozwojem lokalnym kierowanym przez społeczność.**

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

PlanWPR@minrol.gov.pl